

Формування у майбутнього вчителя готовності до використання комп'ютерних інформаційних технологій

Н.М.Стеценко, В.П.Стеценко, Г.В.Ткачук

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Значущими критеріями визначення рівня професійної компетентності майбутнього вчителя є технологічна та інформаційна культура як необхідний фактор здійснення ефективного процесу навчання школярів.

Проблему впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес розглядали в своїх дослідженнях Б.Беседіна, А.Веліховська, М.Головань, Ю.Горошко, М.Жалжак, В.Клочко, Н.Кульчицька, Ю.Лотюк, Н.Морзе, С.Раков, Ю.Рамський, В.Чирко та багато інших, але ця проблема залишається ще недостатньо вивченою, оскільки розвиток інформаційних технологій стрімко рухається вперед «до глобального розуму».

Перехід до нових комп'ютерно-орієнтованих технологій навчання, створення умов для їх розробки, апробації та використання, раціональне поєднання нових інформаційних технологій навчання з традиційними – це складна педагогічна задача, яка потребує вирішення цілого комплексу психолого-педагогічних, організаційних, навчально-методичних, матеріально-технічних та інших проблем.

Основними серед цих проблем науковці називають:

- розробку науково-методичного забезпечення для вирішення завдань інформатизації навчально-виховного процесу;
- підготовку педагогічних кадрів до використання у навчальному процесі засобів сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- підготовку учнів та студентів до використання сучасних засобів навчально-пізнавальної діяльності;
- низьку ефективність використання матеріально-технічного та науково-методичного забезпечення навчальних закладів у зв'язку з їх застарілою базою;
- розробку методик використання сучасних інформаційних технологій навчання для підтримки вивчення більшості навчальних предметів [2].

Інформатизація навчального процесу у вищій школі стає особливо актуальною у зв'язку зі зміною парадигми навчання та її орієнтацію на модульно-розвивальне навчання, зростання рівня технологізації педагогічного процесу і необхідністю застосування викладачами та учнями електронних навчальних програм та засобів.

Система формування готовності майбутнього учителя до використання комп'ютерних інформаційних технологій у професійній діяльності освіти включає в себе три взаємозв'язаних блоки: змістовий (система теоретико-методологічних, методичних і технологічних знань), діяльнісний (вміння використовувати комп'ютерні інформаційні технології у професійній діяльності та види діяльності), технологічний (система засобів, форм і методів).

Зміст професійної підготовки майбутніх педагогічних фахівців має складну і багатокомпонентну структуру, виділяється різноманітністю досліджуваних об'єктів, педагогічних явищ і процесів. Дидактичні завдання, які вирішуються в ході підготовки майбутніх вчителів по кожній з дисциплін навчального плану, різноманітні і глибоко специфічні, мають професійну і практичну спрямованість та постійно ускладнюються, що вимагає використання найрізноманітніших інформаційно-комп'ютерних технологій.

Діяльнісний компонент виражається через використання інноваційних методів навчання. Ці методи мають активну форму, спрямовану на пошук і прийняття рішень в результаті самостійної творчої діяльності. При цьому використання гіпертекстових структур навчального матеріалу дозволяє створити відкриту систему інтенсивного навчання, коли

студенту надається можливість вибору відповідної йому програми і технології навчання, тобто система адаптується під індивідуальні можливості студента.

Технологічний блок полягає у створенні унікального інформаційно-пізнавального середовища, яке можна використати для вирішення різноманітних навчально-пізнавальних та виховних завдань через поєднання традиційного та комп'ютерного навчання з використанням мультимедіа і власне комунікацій.

Практичне застосування комунікацій у підготовці майбутніх учителів здійснюється через наявні і доступні джерела інформації (у локальній мережі закладу, бібліотечному фонді, персональних сайтах викладачів тощо). Студенти беруть участь в семінарах по застосуванню ІКТ у виробничій та навчальній практиці, оф-лайн форумах та педагогічних радах; використовують відеофрагменти при підготовці до уроків, формують банки навчальних завдань з використанням ІКТ, розробляють власні проекти та потфоліо.

Серед основних напрямків професійної діяльності сучасного вчителя інформатики, пов'язаних із здійсненням функцій організатора інформатизації установи освіти і школи в умовах впровадження в сферу освіти ІКТ, можна виділити наступні:

- створення і вдосконалення методичних систем навчання, реалізованих на основі сучасних технологій інформаційної взаємодії (мультимедіа, телекомунікації, в перспективі «Віртуальна реальність»), орієнтованих на розвиток особистості учнів, формування умінь самостійно здобувати нові знання, здійснювати інформаційну діяльність, освоювати нові інтелектуальні продукти;

- забезпечення педагогічно доцільного використання потенціалу розподіленого інформаційного ресурсу, що надається Інтернет, і організації навчального інформаційної взаємодії на базі комп'ютерних мереж (локальних, глобальних);

- інформатизація управління освітнім процесом на основі автоматизації інформаційно-методичного забезпечення навчально-виховного процесу та організаційного управління навчальним закладом;

- діагностика стану інформатизації освітньої установи, планування впровадження та розвитку ІКТ;

- психолого-педагогічна діагностика рівня навченості, просування в навчанні на базі комп'ютерних тестуючих, діагностуючих методик встановлення рівня інтелектуального потенціалу студента, контролю і оцінки їх знань.

Зрештою, підготовка вчителів повинна бути побудована таким чином, щоб учитель зміг підготувати майбутніх громадян до умов життя в суспільстві, де вирішальну роль будуть відігравати інформація, наукові знання та інновації.

Такий комплекс підготовки майбутніх учителів забезпечує якість і узгоджується з тими завданнями, які визначені стандартами підготовки фахівця, сприяє його самовихованню, забезпечує безперервність, наступність і достатність інформатизації навчального процесу, інтеграцію спеціальних та інформатичних дисциплін, необхідних для постійного підвищення кваліфікації. Окремі пропозиції щодо підготовки вчителя інформатики спеціального статусу, з покладанням на нього обов'язків адміністрування мережі, обслуговування комп'ютерів, організації використання засобів ІКТ під час навчання інших предметів, консультанта, координатора і т. п. не є правомірними і не відповідають визначеній програмі підготовки.

Список використаних джерел:

1. Андреев А.А. Введение в интернет-образование /А.А.Андреев. – М.: ЛОГОС, 2003. – 264 с.

2. Жалдак М.І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики: посібник для вчителів / М.І.Жалдак, В.В.Лапінський, М.І.Шут. – К.: НПУ імені Драгоманова. – 2004. – 182 с.

3. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки. [Електронний ресурс]. //Закон України від 9 січня 2007 року N 537-V. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.